OBS! Utskriven version kan vara ogiltig. Verifiera innehållet.

**Rutin**

Gäller för: Verksamhet Anestesi Operation IVA Östra
Innehållsansvar: Linda Torstensson, (liner7), Sektionsledare
Granskad av: Johan Borg, (johli15), Vårdenhetschef
Godkänd av: Tobias Bergström, (tobni2), Verksamhetschef

Giltig från: 2026-10-22
Giltig till: 2028-10-22

# Arbetsbeskrivning Operationssjuksköterska Operation 1 och 2 AnOpIVA Östra

## Innehåll

Arbetsbeskrivning Operationssjuksköterska Operation 1 och 2 AnOpIVA Östra 1

Förändringar sedan föregående version 2

Bakgrund och syfte 2

Inledning 2

Generella arbetsuppgifter 2

Specifika arbetsuppgifter 6

Dag – operationssal 6

Dag - resurs CK/larmsök KK 6

Jourtid (kväll/helg) 7

Natt 8

Ansvar 9

Granskare/arbetsgrupp 9

Relaterad information 10



VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN

# Förändringar sedan föregående version

Ny rutin.

# Bakgrund och syfte

Att beskriva operationssjuksköterskans roll och arbetsuppgifter på Operation 1 och 2.

# Inledning

Operationssjuksköterskan främjar hälsa och välbefinnande, samt förebygger ohälsa och lidande genom infektions- och komplikationsförebyggande åtgärder och behandlingar. Operationssjuksköterskans specialistkunskap innefattar vetenskaplig teori (veta vad/varför), praktisk kunskap (veta hur), situationsmedvetenhet inom det specifika området (handlingsberedskap), särskild personlig kunskap (veta vem jag själv är och hur jag reagerar i specifika situationer) och personcentrerad vård.

Operationssjuksköterskans värdegrunden baseras på ICN:s etiska kod. Omvårdnad inom operationssjukvård skall ges utifrån principer om alla människors lika värde. Oavsett härkomst, kön (biologiskt eller själv definierad tillhörighet) funktionsvariation, social status, kulturell och/eller religiös tillhörighet ska patienter och närstående mötas med omtanke och respekt. Att göra gott är en bärande princip. Operationssjuksköterskans arbete på Operation 1 och 2 beskrivs nedan som en generell del och en specifik del.

# Generella arbetsuppgifter

Operationssjuksköterskans arbete grundar sig de 6 kärnkompetenserna och för operationssjuksköterskan innebär det följande arbetsuppgifter

### Personcentrerad vård

Anpassa omvårdnaden efter patientens individuella behov och skapa trygg miljö. Du ska vägleda patienten genom den perioperativa processen genom att:

- Säkerställa en lugn, trygg och välkomnande miljö
- Identifiera individuell överkänslighet för olika typer av draperingsmaterial, läkemedel och förband
- Bedöma patienters behov av fysisk och psykologisk optimering, samt i samråd med patienten motivera och

stödja patienten i pre- och postoperativa egenvårdande åtgärder.

## Samverkan i team

God kommunikation och ett välfungerande samarbete i teamet mellan de olika yrkesföreträdarna leder till färre misstag, kortare operationstider och ökad säkerhet. Du ska kunna:

- Tillämpa åtgärder för att främja effektiv kommunikation
- Tillämpa standardiserade verktyg för att säkerställa kommunikation inom teamet och vid överrapportering till andra vårdnivåer, ex SBAR

## Ledarskap och pedagogik

Operationssjuksköterskan har en självklar roll och ansvar att leda arbetet avseende aseptik, hygien och infektionsprevention. Hon handleder studenter och informerar patienter. I operationsteamet växlar ledarskapet mellan medlemmarna i teamet beroende på vilken fas operationen befinner sig i. Ömsesidig respekt för varandras kompetensområden och tydlig kommunikation är en förutsättning för att kunna växla ledarskap under operationen.
Du ska kunna:

- Leda utbildnings- och handledningsaktiviteter på grupp- och individnivå riktade mot såväl studenter och medarbetare som patienter och närstående
- Planera, genomföra och utvärdera information och utbildningsinsatser i dialog med patienter och närstående i syfte att främja hälsa och förebygga ohälsa
- Medverka i bedömning av studenter i verksamhetsförlagd utbildning.

## Säker vård

Operationssjuksköterskan arbetar för att förebygga vårdskador och infektioner genom sitt systematiska säkerhetsarbete. Arbetet delas in i fyra områden; förebygga vårdskador, infektionsprevention, situationsmedvetenhet och medicinsk teknik

*Förebygga vårdskador*
Grundläggande i operationssjuksköterskans systematiska säkerhetsarbete är att identifiera och reducera oönskade händelser i samband med det kirurgiska ingreppet för att minska patientlidande och undvikbara vårdskador. Du ska säkerställa att:

- Checklista för säker kirurgi används. WHO-checklistor (1, 2, 3) vid start, time-out och avslut

- Patientens identitet är verifierad
- Patienten är sidomarkerad vid operation av pariga organ
- Risk för blåsöverfyllnad inte föreligger
- Bedömning av preoperativ hudstatus avseende hela hudkostymen utförts
- Patienten positioneras korrekt på operationsbädden utifrån individuell kroppskonstitution
- Fortlöpande intraoperativa kontroller av positionering utförs, för prevention av tryck-, nerv-, skjuv- och brännskador samt maceration
- Patientens normala temperatur bibehålls i relation till ingreppets art
- Intraoperativ läkemedelshantering utförs korrekt
- Ingen kirurgisk utrustning oavsiktligt lämnas kvar i patientens kropp under ingreppet
- Biologiska preparat omhändertas korrekt
- Informationsöverföring utförs strukturerat mellan ansvariga personer i patientens perioperativa vårdprocess. Ex SBAR

*Infektionsprevention*
I operationsteamet har operationssjuksköterskan ansvar för aseptik och infektionsförebyggande åtgärder under operationer inom samtliga kirurgiska specialiteter. I samband med kirurgi exponeras patienten för ett flertal risker varav den största risken och den vanligaste undvikbara vårdskada är postoperativa infektioner. Du ska kunna:

- Identifiera risker för postoperativa infektioner samt implementera preventiva åtgärder
- Förebygga smittspridning och infektion genom att ta en övergripande ledningsfunktion för hygien och aseptik i operationsrummet
- Säkerställa operationsrummet avseende skyddsventilation, rumstemperatur och hygienisk standard
- Utföra preoperativ huddesinfektion och sterildrapering i förhållande till patientens individuella förutsättningar och ingreppets art
- Preoperativt och kontinuerligt bedöma hudstatus och vävnadens tillstånd i operationsområdet

*Situationsmedvetenhet*
Operationssjuksköterskans specialistkunskap i kombination med klinisk erfarenhet ger en professionsunik situationsmedvetenhet. Det innebär förmåga att tolka helheter i specifik operationskontext och i dynamiskt föränderliga miljöer, vilket leder till adekvat handlingsberedskap. Det kännetecknas av intellektuellt fokus på flera parallellt pågående processer. Vanligast är följsamhet till den kirurgiska processen och den individuella kirurgens utförande av ingreppet samtidigt med att du:

- Observerar fortlöpande operationsområdet och det sterila fältet
- Övervakar och åtgärdar de aseptiska förutsättningarna i operationsrummet
- Utför kontinuerliga säkerhetskontroller av kirurgisk utrustning
- Övervakar patientens välbefinnande
- Kommunicerar med medlemmar i operationsteamet
- Förutser och förbereder för kommande steg i operationen utifrån ett helhetsperspektiv för optimalt genomförande av ingreppet
- Har beredskap för att möta och åtgärda oväntade intraoperativa händelser
- Prioriterar åtgärder vid akuta och livshotande tillstånd.

*Medicinsk teknik*
Operationsmiljön definieras som extremt högteknologisk och tekniktät, vars användning styrs av lagstiftning och standards. Operationssjuksköterskans vårdande innefattar bedömning, prioriterade val och korrekt hantering av medicintekniska produkter samt skyddsutrustning i konventionella operationsrum och hybridsal. Du ska ha kunskap om och kunna hantera:

- Kirurgiska instrument och förbrukningsmaterial
- Kirurgiska implantat
- Apparatur
- Medicinska gaser
- Röntgenutrustning och radioaktiva ämnen
- Medicinsk laser

## Evidensbaserad vård

Operationssjuksköterskan ska integrera forskning, klinisk erfarenhet och patientens önskemål i sitt dagliga arbete. Inom kunskapsbaserad vård inkluderas såväl faktakunskap som förståelsekunskap, färdighetskunskap och förtrogenhetskunskap. Du ska kunna:

- Ställa kritiska frågor, systematiskt söka, sammanställa, granska kritiskt, tillämpa, implementera och utvärdera befintliga forskningsresultat inom yrkesfältet
- Metodiskt integrera bästa tillgängliga vetenskapliga bevis med reflektiv, kollektiv klinisk erfarenhet och enskilda patienters förståelse, önskemål och förväntningar för att fatta beslut om perioperativa omvårdnadsinsatser
- Hålla dig uppdaterad med kunskapsutvecklingen inom ditt yrkesområde samt driva kunskapsutveckling inom området

## Förbättringskunskap och kvalitetsutveckling

Utvärdera, analysera och utveckla rutiner. Denna kunskap är viktig för att vidareutveckla operationssjukvården, det kliniska arbetet och optimera operationsverksamheten. Du ska kunna:

- Använda metoder för hur det dagliga omvårdnadsarbetet fortlöpande kan utvärderas, sammanställas och analyseras
- Registrera och hantera avvikelser samt bidra i arbete med händelseanalyser
- Utföra systematiska litteraturgenomgångar och skriva riktlinjer inom den yrkesspecifika organisationen
- Planera, organisera, implementera och utvärdera förbättringsarbete inom den egna organisationen
- Analysera komplexa situationer och åtgärda risker innan en oönskad händelse uppstår.

# Specifika arbetsuppgifter

## Dag – operationssal

*6:45 – tur*
- Lös av operationssjuksköterskan på sal om pågående operation.
- Ta emot rapport från natten
- KK - ta över telefonerna
- CK – duka upp på prioriterade salar (se på placeringslistan vilka salar som är prioriterade för uppdukning)

*07:15 – tur*
- Morgonsamling vid bryggan.
- Kontrollera vilken uppgift du är placerad på – se placeringslista på respektive enhet

*Operationssal/arbetsuppgifter:*
- Teamsamling på sal – kort genomgång tillsammans, är alla här? vilka operationer på vår sal? speciella hänsynstaganden?
- Förbered sal och ta fram galler, extrainstrument och förbrukningsmaterial enligt patientens operationskort i orbit och aktuellt metodkort
- Duka upp tillsammans med pass på sal
- Tvätta och klä patienten, koppla upp och funktionstesta apparatur, instrumentera och assistera under operation
- Dokumentera i orbit/melior/obstetrix
- Skicka instrument till sterilteknik
- Lägg tillbaka extrainstrument och material från genomräckningsskåp som ej använts. Förbered för ev. nästa operation.

## Dag - resurs CK/larmsök KK

- Kontrollera vilken uppgift du är placerad på – se placeringslista på respektive enhet
- Ta avsedd telefon för uppgiften och skriv upp ditt namn vid respektive nummer på whiteboardtavlan vid bryggan
- Kontrollera salar som ej används så att de är iordningställda efter städ och förberedda för akuta operationer
- Larmsök KK är operationssjuksköterskan som i första hand springer på alla urakuta snitt/larmsnitt (både på KK och CK)
- Ta hand om preparat, se lokal rutin i preparatrummen (OBS! ska skickas innan 09:00 på CK och 14:00 på KK)
- Lös kollegor för frukostfika (=15min) och lunch, se placeringslista
- Vara behjälplig till salarna; hämta material, stötta vid ev extraåtgärder på sal exv ERCP, diska endoskop, plocka till nästa operation på akutsalen, vid behov duka upp inför kommande operation, hjälpa till i byten, skicka smutsigt gods till sterilteknik.
- Lägga in sterila instrument och galler som kommer upp från sterilteknik i respektive förråd (kir/gyn/obst/robot). OBS! det är viktigt att extrainstrumenten hamnar i rätt låda och på rätt plats när man lägger in dem. Detta för att det ska vara lätt att hitta rätt instrument när man akut behöver ett.
- Delta i bryggsamling 14:45
- Övriga uppgifter under veckan:
  Onsdag - städa endoskopiskölj på CK – se lokal rutin i sköljen
  - hemkallningslista gynekologi och obstetrik,
  Torsdag - hemkallningslista kirurgi

## Jourtid (kväll/helg)

- 12:00 kontrollera på placeringslistan på respektive enhet var/vem du ska lösa för lunch (om helgpass, starta på punkt 6)

- Lunch 14:00-14:45

- Samling vid bryggan 14:45

- Räkna extrainstrument. Kirurgi och gynekologi på måndag och torsdag. Obstetrik varje dag. Beställ galler till akuthyllan

- Kontrollera salar som ej används så att de är iordningställda efter städ och förberedda för akuta operationer och/eller morgondagens elektiva operationer

- Lösa av dagen 15:30 (helg 14:00)

- När dagpersonalen går hem ta över telefoner, på CK bryggtelefonen, på KK akuttelefon och larmtelefon

- Operera akuta patienter anmälda på akutlistan

- Skicka instrument till sterilteknik; OBS! ring sterilteknik och stäm av om instrumenten hinner diskas där, om inte – diska instrumenten på operationsavdelningen och skicka sedan ned dem till sterilteknik

- Städa och håll rent i gemensamma ytor och lokaler
  Endoskopiskölj CK
    - sprita ytor
    - häng in diskade endoskop i torkskåp,
    - diska tillbehör till endoskop i stora sköljen.
    - se till så att diskmaskinsluckan är stängd.
    - fyll på/byt diskmedel vb.

  Sterilkorridor
    - lägg tillbaka ev extrainstrument, galler och förbrukningsmaterial som inte används.
    - ställ tillbaka vagnar på sin plats

  Preparatrum
    - städa och håll rent.
    - öppna spolon och lägg in ev instrument i diskmaskin för diskning.
    - CK: Kontrollera att det finns formalin i UltraSafe och SealSafe, byt vid behov

- Vid behov hjälp till på Op1/Op2 vid akuta situationer/krockar. Personalresurser prioriteras av Anestesijour 3

- Lägg in sterila instrument och galler som kommer upp från sterilteknik i respektive förråd (kir/gyn/obst/robot) OBS! det är viktigt att extrainstrumenten hamnar i rätt låda och på rätt plats när man lägger in dem. Detta för att det ska vara lätt att hitta rätt instrument när man akut behöver ett.

- Rapportera till natten

**Natt**

- 21:00 - ta emot rapport från operationssjuksköterska som jobbat kväll. Lös av operationssjuksköterskan på sal om pågående operation. Ta över telefoner, på CK bryggtelefonen, på KK akuttelefon och larmtelefon

- Kontrollera salar som ej används så att de är iordningställda efter städ och förberedda för akuta operationer. Beställ galler till akuthyllan

- Operera akuta patienter anmälda på akutlistan

- Smutsiga instrument diskas på operationsavdelningen nattetid och skickas sedan med transport till sterilteknik.

- Vid behov hjälp till på Op1/Op2 vid akuta situationer/krockar. Personalresurser prioriteras av Anestesijour 3

- Städa och håll rent i gemensamma ytor och lokaler
  Endoskopiskölj CK
    - sprita ytor,
    - häng in diskade endoskop i torkskåp,
    - diska tillbehör till endoskop i stora sköljen.
    - se till så att diskmaskinsluckan är stängd.
    - fyll på/byt diskmedel vb.

  Sterilkorridor
    - lägg tillbaka ev. extrainstrument, galler och förbrukningsmaterial som inte används.
    - ställ tillbaka vagnar på sin plats

  Preparatrum
    - städa och håll rent.
    - öppna spolon och lägg in ev instrument i diskmaskin för diskning.
    - CK: Kontrollera att det finns formalin i UltraSafe och SealSafe, byt vid behov

- CK - Tillsammans med undersköterska sprita salarna kl. 06:00 ställ in galler på tidig start sal

- 06:45 Rapportera till dagen och lämna telefoner
    - Bryggan – sjukluckor och ev problem under natten (om du står i såret kommer bryggan in till dig och tar rapport)
    - Operationssjuksköterska som börjar 06:45 – om det finns disk som ska skickas ner eller galler som behöver beställas mm

# Ansvar

Operationssjuksköterska anställd på Op1 och 2 ansvarar för att arbeta utefter denna rutin. Vårdenhetschef ansvarar för att rutinen är känd och följs. Verksamhetschef ansvarar för att rutinen finns och följer gällande författningar och lagar.

# Granskare/arbetsgrupp

Sunita Höjdstrand; Operationssjuksköterska, Sektionsledare operation 1 och 2, AnOpIVA Östra
Geraldine Kopasci; Operationssjuksköterska, Representant för Vårdförbundet och skyddsombud
Hanna Markhag; Operationssjuksköterska, Instruktör och Huvudhandledare operationssjuksköterskor
Johan Borg; Vårdenhetschef operation 1 och 2, AnOpIVA Östra
Elisabeth Runesson; Vårdenhetschef operation 1 och 2, AnOpIVA Östra
Sandra Eriksson-Ahl; Vårdenhetschef operation 1 och 2, AnOpIVA Östra
Maria Lenerius; Vårdenhetschef operation 1 och 2, AnOpIVA Östra

# Relaterad information

- Landstingens Ömsesidiga Försäkringsbolag, 2019. Manual Checklista för säker kirurgi 2.0. (WHO checklista)

- Operationssjuksköterskans yrkesroll och professionella kompetens i det perioperativa omvårdnadsarbetet beskrivs i Riksföreningen för operationssjukvård, och svensk sjuksköterskeförenings kompetensbeskrivning för specialistsjuksköterska inom operationssjukvård 2020.

- Metodkort – Gemensam Sharepointsida Operation 1 och 2
  Kirurgi
  Gynekologi
  Obstetrik
  Övre gastrokirurgi
  Akutkirurgi/Övriga operationer

- Lokala rutiner och instruktioner – Sofia STY / lokal instruktion/ AnOpIVA Östra

OBS! Utskriven version kan vara ogiltig. Verifiera innehållet.

# Information om handlingen

**Handlingstyp**: Rutin

**Gäller för**: Verksamhet Anestesi Operation IVA Östra

**Innehållsansvar**: Linda Torstensson, (liner7), Sektionsledare

**Granskad av:** Johan Borg, (johli15), Vårdenhetschef

**Godkänd av:** Tobias Bergström, (tobni2), Verksamhetschef

**Dokument-ID**: SU9805-1593997-3643

**Version**: 2.0

**Giltig från:** 2026-10-22

**Giltig till:** 2028-10-22